

ZGODNJA DANIČKA. KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi polji, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 80 kr. V tiskarnici sprejemana za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za čertert leta 1 gl. ako zadene na ta dan praznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXVIII.

V Ljubljani, 9. vintoka 1885.

List 41.

Bolezen pri poganih in tri bolezni pri kristjanih.

Sv. Pavel piše v listu do Rimljanov tako-le: (I, 21—31.) „Ko so spoznali Boga, ga niso kakor Boga častili, ali ga hvalili; temuč so se zgubili v svojih mislih, in otemnelo je njih nespametno serce. In so spremenili veličastvo neminljivega Boga v podobo minljivega človeka, in ptic, in čveteronogatih in lazečih žival.

In kakor jim ni bilo mar Boga spoznati, jih je Bog prepustil spridenemu poželenju, da delajo, kar se ne spodobi, da so polni vse krivice, hudobije, nečistovanja, lakomnosti, napačnosti, polni nevošljivosti, ubijanja, krega, goljušije, hudodelnosti, podpihovavci, obrekovavci, Bogu sovrašni, zasramovavci, prevzetni, napuhnjeni, izmišljevavci hudobij, staršem nepokorni, neumni, razuzdani, brez ljubezni, brez zvestobe, brez usmiljenja.“

S temi besedami je pričel Fuldenski škof svoj preizverstni list in pravi dalje:

Tako opisuje apostelj, takratno človeštvo in нравni propad svetá, med katerega je stopil oznanovat novi nauk sveltanja, in ravno tako popisujejo nam tudi poganski zgodovinarji нравno-verske razmere, kakoršne so bile v poganstvu tisti čas, ko je bil Kristus prišel. Kakor velik tudi je bil napredek poganstva v nekterih pozemeljskih zadevah, kakor zapeljiva je bila tudi njih vnanja slava, tako velika bila je revšina, ki se je skrivala pod bliščečim leakom. Družinsko življenje bilo je brez poštenosti in terpeža; ženska ni bila v spoštovanji, temveč zaničevana. Otroke so cenili za nadlogo in so jih izpolagali; večji del človeštva bilo je v jarmu in sramotni sužnjosti, brez pravice, brez varstva, v neomejeni oblasti svojih gospodarjev, ki so jih terpinčili in ubijali, večkrat tudi samo iz mušje volje in za kratek čas. Ljudstvo mislilo je le na početno slast in sicer najostudniši; to so bili kervavi boji proti ljudem ali z divjimi zvermi; kolikor več kervi je taklo, kolikor bolj razkačljive so bile te kervave igre, toliko večji je bil vriak in plesk.

Pri tem je pa tiščalo vse v velika mesta; dežela postala je pustota, manji kraji bili so brezljudni, srednji stan in malo posestvo pa razdjano. Vsak iskal je le naslednosti in posestva na tuje stroške. „Naše razmere, kliče ves obupan eden poganskih pisateljev onega časa, so postale neprenašljive in neozdravljive.“ Res da, ne-

ozdravljive so bile te razmere nasproti vsem človeškim poskušnjam. Ljudje so se trudili za zboljšanje, toda kako? Sužnji so se upirali v očitnem rogovilstvu, da bi se oprostili; toda pri tem jih je bilo na tisoče pokončanih. Množici obožanih meščanov podelili so od časa do časa žita in denarja, „kruha in igre“, da bi nezadovoljnosti in rovarskemu gibanju v okom prišli. Učenjaki in imenitneži iskali so tolašila in pomoči v posvetni modrosti in v tako zvanih skrivnih naukih po mekih poganskih verskih vravnáv, ali pa v najgoropadnih vražah; toda dobili niso nič drugzega ko puhlo malomarnost, obupanje in stud življenja.

„Pa nesrečni so“, pravijo Modrostne bukve, „in mertvo je njih upanje. Slabega moledvajo za zdravje, in mertve prosijo življenja in najnezmogajše kličejo na pomoč.“ (Modrost. 13, 1—19.)

Ljubljeni verniki! Ali nas ne spominja to popisovanje na prehude rane, na katerih tudi sedanjí svet terpi? Niso li to razmere, kakoršne se enako nam pred očmi razviti žugajo? Tudi v naših časih bodo skoro le reveži in bogatini; srednji stan zginja; bogastvo nakičuje se v rokah nekaterih. Nezadovoljnost in mermranje se je daleč razširilo in pri tem množijo se pregrehe in zvrčajo se v brezumnost, kakor se je nam to ravno pokazalo. Sicer tudi dandanašnji jako pridno segajo po pripomočkih, toda le takó, kakor jih Modrostne bukve popisujejo. „Oni hočejo“, kakor nek novejši pisatelj primerno pravi „bolni ud od telesa odločiti in samega zase posebej zdraviti, ne da bi ozdravljali celo telo in s tem tudi bolni ud, na katerem se je bolezen le pokazala. Oni si iščejo pokrivala za rane, na katerih človeštvo kervavi, naj si bode tudi iz zlata ali škerlata; toda kri ustavljajočega in ozdravljajočega zdravila nimajo. Prizadevajo si, obupnost revščine in vročo blodnjo pregreh zatreti; toda tolaživnega in hladivnega pripomočka ne poznajo.

Ko je poganski svet nad vso človeško pomočjo in rešenjem obupal, pride edinorojeni Sin Božji na zemljo, da bode rešivni zdravnik za vesoljno človeštvo in brez pomude je šel na delo. Pa ne za enkrat je človeštvu prinesel rešenje, temveč za vse čase. Nimamo ga nobenega novega Zveličarja pričakovati. „Kristus“, pravi apostelj, „ki je enkrat za človeštvo umerl, ne umeri več.“ On je Odrošenik vseh časov, in pripomočki, s katerimi je človeštvu prinesel, so akupni zaklad vseh časov.

letij. Kakor so bolno človeštvo takrat ozdravljali, tako bodo svojo zdravilno moč tudi še sedaj skazovali, ako v zaslepljenosti ne bodo opustili jih rabiti, in spoznavati prave vzroke bolezni.

Grozovita revščina poganskega sveta bila je pa v tem, da so ljudje imetje te zemlje, telesno slast, in svojo last, in vsak sam sebe cenili za najvišje, in so se od pravega Boga popolnoma odvernil, ali kakor pravi sv. Janez Ev. v poželenju oči, v poželenju mesa, in napuhu življenja.

To so pa ti trije vzroki vseh bolezni človeštva še dandanes, in ako se hočemo poprijeti ozdravljenja svojih bolnih razmer, moramo pred vsem vse vzroke pred očmi imeti in se prizadevati jih odstraniti.

(Dalje prib.)

Dodatek k Furmaoherjevim premišljevanjem.

2. Razne molitve.

(Dalje.)

Apostolstvo molitve.

Ponovljena kerstna obljuba.

O moj Bog! Preden sem bil z vodo in sv. Duhom k duhovnemu življenju preroben, sem po svojih botrih obljubil, da se odpovem hudobnemu duhu, vsem njegovim delom, in njegovemu napuhu; obljubil sem, da verujem v trojednega Boga, da me je Bog Sin s svojim trpljenjem in s svojo smertjo na križi odrešil, in da nas sv. Duh s svojo milostjo posvečuje; obljubil sem, da hočem po kerščansko živeti, Božje zapovedi natanko splovnati.

Pod temi pogoji in obljubami, ktere so botri v mojem imenu storili, sem bil tedaj kerščen. Zdaj pa, ko sem odrasel in sem popolnoma pri pameti, te obljube ponovim in rečem:

Jest se v novič odpovem hudobnemu duhu, to je: jest obljubim, da nočem s hudobnim duhom nič opraviti imeti, da mu nočem v nobeni reči služiti, in na noben način se mu ne dati zapeljati, naj mi že ponuja goljufne kratkočase, posvetno fast, zemeljske dobrote ali mesene slasti. Jest se v novič odpovem vsem delom hudobnega duha, to je: jest obljubim, da hočem biti zmeren v jedi in pijači, da hočem biti pravičen v vsem svojem djanji in nehanji, da se hočem ogibati vsake nečistosti; jest vnovič sklenem in obljubim se slabih tovaršij skerbno varovati, čez bližnjega nikoli kaj napačnega ne govoriti, nikdar ne lagati, in svojo jezo, kar najbolj mogoče, krotiti! Jest obljubim, svoje s kerstno vodo oprane in posvečene ude nikoli ne oskrunjevati, gerditi in pomazati, ampak hudo poželenje ves čas v sebi krotiti, svoje meso križati in grešne prilžnosti zapustiti.

Na dalje se odpovem hudobnega duha napuhu, to je: jest obljubim, da hočem prevzetnost s korenino iz serca odpraviti, se nikdar čez druge ne povzdigovati, duhovni in deželski gosposki pokorščino skazovati, in vselej zares ponižen biti v serci, v besedah, v obleki, v vsem obnašanji in zadržanji.

Jest vnovič spoznam svojo vero v trojednega Boga in v vse razodete in od cerkve predložene resnice, in obljubim po teh resnicah svoje življenje ravnati, da bodo tako moje dela Bogu dopadljive in meni zaslužne za večno življenje; ker zares pravični iz vere in po veri

živi. Posebno obljubim, vse Božje in cerkvene zapovedi zvesto, natanko in vestno splovnati.

Tako sem tedaj zopet kerstno obljubo ponovil in jo hočem še večkrat ponoviti, posebno svoj rojstni dan, vselej pred spovedjo in sv. obhajilom, ali pa potem; tudi veliko in binkoštno soboto, v hudih skušnjavah, večkrat v kaki bolezni, in tudi zadnje uro. Po milosti Boga Očeta, ki me je vsvaril; Boga Sina, ki me je odrešil; Boga sv. Duha, ki me je posvetil, hočem to obljubo tudi zvesto splovnati, da me bo greha varovala in enkrat večno zveličala. Amen.

Darilo Materi Božji in njegovo plačilo.

(Za mesec vinotok.)

Leta 1775 umerli pater Frančišek Rosignoli je bil prav pobožen častilec preblažene Device Marije, in prejel je mnogo milosti od nje.

Bil je neutrudljivi delavec in vstanovnik hiše vadnice za spokorne, imenovane „della Floriana“, na otoku Malti, kjer se jih je mnogo spreobrnilo. Prečudna bila je pa spreobrnitev nekega mohamedanca, po imenu Sanah; ki je bil zavoljo nekega zakletnega poskusa proti predstojniku in proti malteškemu redu k smerti obsojen.

Dogovoril se je bil z mnogimi drugimi mohamedanci, ki so prosto živeli na Malti, da mora Turek, kateri je predstojnika bril, tega pri britji umoriti in neko znamenje dati, da se je djanje doveršilo, na kar morajo vsi na druge viteze planiti in jih pokončati. Sveta Devica Marija in sv. Janez Kerstnik, posebna varha viteškega reda, obernila pa sta tako, da je glas o zarotbi vitezom na uho prišel, in vsi zarotniki so bili naenkrat vjeti, zaperti in pred sodnijo postavljeni.

Treba je vediti, da Sanah, glava zarote, če tudi mahomedan, je bil pobožen častilec preblažene Device Marije, katero je imenoval veliko Mater preroka Jezusa Kristusa, in kolikorkrat koli je prišel v Trepane, podaril je podobi svete Device Marije, katero so tam častili, kaj malega, kokor mu je ravno njegovo uboštvo dopuščalo.

Kar se mu prikaže o neki priliki, ko je spal, Mati Božja v sanjah in mu pravi: „Slušaj, Sanah, jaz tvojih daril ne zametujem; toda ti si tako velik hudobnež, da boš slednjič zavoljo svojih prestopkov na Malti k smerti obsojen. Potem ne pozabi poslati po patra v oddelku „della Floriana“, in stori vse, kar ti bo rekel.“ Dala mu je vse znamenja, s katerimi zamore patra Rosignoli-ja dobiti.

Ko so zaroti vsi priterdili in bili zaradi tega k smerti obsojeni, spomnil se je Sanah na svoje sauje in je poslal po patra v okraju „della Floriana“. Dovedli so mu nekega patra kapucina, kateri so ravno bili tam v samostanu.

Ker pa Sanah na njem od Marije povedanih znamenj ni našel, ni maral zanj, temveč je rekel, da mu morajo patra „della Floriana“ pripeljati.

Uganili so, da meri on na patra iz „hiše vadnice“, in poslali so po Rosignoli-ja. Ko je tega takoj za pravega spoznal, kateri mu je bil v onih sanjah priporočen, vdal se mu je popolnoma.

Pater podučeval je v veri tega in vse druge petindvajsetere. Če tudi so besede le malo razumeli, naučili so se vendar s pomočjo milosti v kratkem času potrebnih verakih resnic, bili so v serci vsi veseli tudi keršeni, in so prejeli pred smertjo (obglavljenja) tudi sv. popotnico. S pripomočjo patra, kateri je večkrat ve-

leval vsem klicati sveti imeni Jezus in Marija, umerli so po kerščanako in v zboljšanje cele Malte v odkritosrčnem obžalovanji svojega zadolženja.

Moli prav pridno rožni venec (roženkranc) v tem mesecu, priporočaj Mariji ne le pravih turkov, ampak tudi naše keršene slaboverne turčine za spreobrnjenje: s tem boš storil dobro delo, ki nikoli ne bo ostalo brez sadú.

Spomenica

na

osemstoletnico fare Št.-Vidske nad Ljubljano.

Nekteri zgodovinski posnetki.

1085—1885.

Sostavil Šentvidčan.

(Dalje).

Življenje Slovencev v teh starih časih.

Vsaka hiša je nekaka družba; oče gospodari, mati gospodini, otroci in posli pa jima pomagajo pri delu, ter skazujejo pokorščino svojemu gospodarju. Iz rodovine bratov in njih mlajših je selo, v katerem gospodari stari oče. Zbirajo se pod lipo, ki stoji blizo Božjega hrama, v katerem vsa sosseka skupaj opravlja molitve. Med seboj si izberejo stari očetje župana, ki zastopa sosseko v višjih gosposkih opravkih, pri grajščaku in duhovniku. Pravda se verši pri županu, ta je pa odgovoren vojvodovemu namestniku. V pričetku so si bili Slovenci vsi bratje, v vsem si enaki, dobrodušni, miroljubni in v sili vsi za enega zbrani v brambo življenja in premoženja; proti sovražniku poslušali so glas svojega vodnika.

Naši stari očetje Šentvidci bili so kmetovalci, in le ob časih hudih vojakó bili so pod vikšo vojaško zapovedjo in v frankovskih časih podvrženi zapovedniku, ki si je postavil močan grad, kterege so stražili hlapci in pobirali živež za gospódo po okolici pri kmetih.

V vojaki pridobljeno deželo oddajal je kralj svojemu zvestemu vojvodu, ki je poznal svoje viteze ter jim dajal posamezne okraje v najem. Bili so takrat Slovenci razdeljeni med najemnike. Ti so imeli hlapce v službi, da naj branijo kmeta vsacega sovražnega napada. Kmet živi v miru, obdeljuje polje in pase živino. Iz hvaležnosti rad postreže gospodu grajščaku. stori mu z veseljem kako domače delo, mu dá tega ali onega žita, ali pa kako živinče. Gospodje mislijo le na viteške boje, kmetiško ljudstvo pa je v teh časih živelo tiho po domače. Ni rado opustilo šég in navad ter je marsikaj mešalo nehote med kerščanako vero. Slovenci naši niso več zapali v malika Svantovida, pa v novi veri so dobili svetega Vida, kateremu so darovali žita, pa tudi mu zažigali gromade na čast.

Še dandanes imamo mnogo starih ajdovskih navad in šég, katere so v kerščanstvu dobile drugi pomen.

Zo o rimskih časih slišali so naši starodavni očetje vesele in tolažljive kristijanske resnice. Stari vojaki, tergovci in sv. Hermagora in Fortunat živeli so med ljudstvom, ki je bilo dobro in ubogljivo. Vsi so začeli moliti le edinega Boga. Častenje Triglava so opustili ter molili sv. Trojico. Solnce, ki so ga častili, je bil podoba Božje milosti, ki vse ogreva in oživlja; „zakleta deklica“ je podoba sužnje duše pa rešena, je po Jezusu Kristusu, ki je naš odrešenik.

Tudi so jeli 1096. l. ljudje v svete kraje, Jeruzalem, Nazaret in Betlehem, na Božjo pot hoditi. Že l. 1057 roma v svete kraje iz Kranjskega tudi kak Šentvidčan med več stotinjami ljudi. Izmed teh je 150 bilo vjetih ali pobitih; tisti, ki so se vrnili, vedeli so mnogo pripovedovati, kar so videli in ališali; princali so žitna zerna in peške od mnogoterih sadnih dreves. V teh časih so se množile tudi pripovedke in pravljice. Slovenci so se vedno bolj z zemljo pečali, ki jim je njih trud poplačevala. Bilo je dokaj dobrih letinj in zaradi tega nizka žitna cena. Tako beremo, da je bila l. 1237 ta-le žitna cena: 1 stár najlepši pšenice se je dobil za 15 krajcarjev (3 cesarske groše); 1 stár ajde za 9 kr., in krava bila je 52 soldov vredna; tovor vina se je dobil za 26 soldov; 1 delavec služil je na dan 3 vinarje.

L. 1387 veljal je 1 stár pšenice 2 libri (8 cesarskih grošev), reži 15 kr., ajde 1 libro, in 14 kurjih jajc 1 kr., 1 petelin 2 kr., četert „dolenjca“ 9 kr. L. 1432 se je dobil stár pšenice za 26 soldov, reži za 4 „bacene“, ajde za 2 bacna, 1 tovor vipavskega vina za 8 liber (30 grošev ali 1 tolar).

To so pa tudi najnižji cene živeža, kar kaže, da so bile posebno dobre letine. Kmetje so imeli vsega v obilici in mesto Ljubljansko je svoje blago cenó prodajalo. Ljubljana se opomore in pride k blagostanju; l. 1416 postane cesarsko mesto in je obzidano. Šentvidci dovažajo zidarake robe za ozidje, katero jim je še tisto leto služilo v obrambo, kajti Ogri so se pridervili in prišli prav do Dvora v Graški dolini. Pozneje od leta 1520 do l. 1543 je delala gospóda tabore pri cerkvah in gradovih. Tudi Ljubljansko mesto naredi obzidje. Cesar Ferdinand dá denarja; pa tudi dežela 4500 gld., in bližnji kmetje, med njimi Šentvidci, delajo tlako in dovažajo zidaritjo.

Tako nekako so živeli naši predniki. Ne dá se ta-jiti, da so morali opravljati marsikaka težka dela in zraven še stradati.

Nekoliko iz turških časov.

„Turk je bil cesarju pisal,
Da je v góstje bo pribisal,
Svitli cesar govori:
Pridi, kadar se ti sdi;
Jaz sem za te se pripravil,
Da se ti bom v bran postavil.“

Posveti se germada na meji in že se orožuje v deželi, zastavijo se soteske in možje in mladenčí stojé v taboru v najserditišo bran svojih svetišč in svoje družine. Z velikim pogumom pričakujejo zakletoga sovražnika kerščanstva. Nečloveška, divja serditost je bojevanje Turkov. Koder hodijo, davijo, skrunijo, odpeljujejo mladino v sužnjost in požigajo Božje veže.

L. 1472 pride Turkov kot listja in trave, ter narede si tabore v Šiški na Jami in ležišča.

Strašna je turška sila, toda kerščanska pobožna serčnost premaga te roparje.

Mengeš je rešil z zvijačo pogumni kmet, Ščit po imenu, Skaručino pa 12letna pastarica.

L. 1475 slišijo Šentvidci v svoji cerkvi pismo papeža Siksta V, v katerem vabi pobožne kristijane na bran svete vere proti Turku. Šentvidci, že od nekdanj vneta za vero, se serčno vdeleže vojske proti Turku. Kar more orožje nositi, vse hiti pod zastave pogumnih poveljnikov.

L. 1492 je zopet 10.000 Turkov pri Ljubljani; okolico oropajo in naš Št.-Vid požgejo. Hiše sčasoma zopet pozidajo in ljudstvo v novo obdeluje zemljo. Že se skoro niso več spominjali Turka, le kaka mamica ali ded pripovedovala, kar sta od svojih staršev čula; pa

glej: l. 1527 zopet divjajo Turki strašno po Št.-Vidu, in drugo leto sv. Marjete dan l. 1528 so Turki požgali Koseza, Dravlje in ves Št.-Vid.

L. 1584 se priderve Turki do Ljubljane in zopet ališijo Šentvidci klic: „Allah!“

Marsikaj zanimivega se še sedaj čuje med ljudstvom o Turku. Med drugim tudi to: Bilo je na Medanskem hribu, ko je še gradič stal. Grajski gospodje so pri Ljubljanskem mestu in le dva hlapca branila vrata na dvorišči. Približa se nekaj Turkov do Medanskega gradiča; hlapca kmalu padeta. Hitro planejo Turki v grad in se gostijo po svoji želji. Ena domačih hčer vteče v spodnjo klet, kjer je smodnik spravljen. Gorečo terako verže v strelni prah; grozen pok se začuje in grad je razstreljen. Iz tega vstane nova pravljica („vestorija“), da tista deklica še živi v tem gradišču, čakajoča rešenja.

Druga pripovedka pravi: V bitki pri Belem gradu l. 1789 pod generalom Lavdanom je nek Ančnikov Janez iz Podgore branil svojega častnika, ta mu v zahvalo podari svojega konja in po končani srečni vojski s Turkom jo prijaha Ančnikov domu in pripelje saboj 2 turška konja. — Pegam, Lambergar in Lavdon so znani priimki na Trati v šentvidski fari. — V takih roparskih nevarnostih odganjajo Šentvidci živino v Ravnik in Perce, kjer so globoke jame, primerne za skrivališča.

Na prostoru, kjer stoji sedanja šentvidska šola, pred cerkvijo, so sledi treh pogorišč, najberže iz turških časov. Na Golem berdu v Jeterbengu oblegajo Turki delj časa stormi grad. Grajski veržejo v kervavi volovski koži polno kaše nad Turka. Na to Turki kar berzo odidejo in zapusté kraj, ker menijo, da oblegani imajo še dosti živeža. (Dalje naal.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Šent-Vida nad Ljubljano. (Osemstoletnica.) (Dalja.) V ponedeljek, 21. septembra popoldne, obiskali so nepričakovano našo cerkev, visokorodni gospod A. Winkler, deželni predsednik s svojo preblago gospo. Visoka obiskovalca sta nekaj časa pobožno molila, potem pa cerkev ogledovala, in njeno lepoto zelo hvalila, ko so imenitnima obiskovalcema gospod kaplan Leopold to in uno razkazovali. Ker se visokorodni gospod deželni predsednik velikrat pripeljejo v Šent-Vid na sprehod, se ni nihče nadjal, kdaj da bodo tudi cerkev obiskali, da bi jih bili s primerno dostojnostjo sprejeli.

V nedeljo, 27. septembra, je bilo slovesno praznično duhovno opravilo, katero je pa deževno vreme zelo kazilo. O poli desetih je bila procesija iz Polhovca gradca in Horjula slovesno sprejeta. Dež, ki je celo noč silno lil, je ponehal zjutraj, in slovesni sprejem procesije je ljubo sonce obsevalo. Toda zaradi deževnega vremena se vendar ni mogla procesija tako veličastno razviti, kakor se je bila prejšnjo nedeljo Dobrovska. Prišli so farani iz Pograjske in Horjulске duhovnije v zares velikem številu; toda namerovane so bile velikanske trume vdeležencev, katere je pa prealabo vreme odvernilo. Tudi bandér niso mogli seboj vzeti; prišli so le s križi. Stara ženica je milo pripovedovala, kako neizrečeno so se v njenem kraju veselili procesije v Šent-Vid, in pristavila je: „O kako lepi venec je bil pripravljen za naše bandero; zdaj ga pa ne moremo pokazati.“

Pograjce vodili so ondotni administrator č. g. Val.

Eržen, Horjulce pa njihov preč. gospod župnik Fr. Dolinar. Veria požarna brazda Horjulska se je tudi vdeležila procesije, kar je vsa priznava in hvale vredno. Med slovesnim zvonenjem, močnim streljanjem, in veličastnim prepevanjem lavretanskih litanij bila je procesija peljana v cerkev, ker se je prepevanje litanij s molitvami dokončalo.

Precej potem stopijo na leco prečastiti gospod profesor Miroslav Križnar, ki so v prelepem govoru poslušavcem, katerih je bila cerkev natlačeno polna, razlagali milost keršanskega poklica.

Po pridigi bilo je darovanje za cerkev, „Asperges“ in slednjič slovesna velika sv. maša, katero so opravljali pn. gospod kanonik dr. Janez Kulavic.

Pri obedu in napitnicah so dr. Kulavic v jako ljubeznjivih besedah hvalili Šent-Vidce, zlasti tudi cerkveno petje, ki je bilo doalenje liturgično.

Popoldan ob treh so bile slovesne večernice, in pete litanije z blagoslovoma. (Dalje prihod.)

Na Dolgem, 29. sept. Strašno divjjo povodenj na Gorenjskem „Slovenec“ tako-le popisuje: Po 12 prav lepih in gorkih dnevih je nastopilo zadnji petek, 25. t. m., deževno vreme in deževalo je štiri dni in štiri noči skoraj neprenehoma, in sicer kolikor dalje, toliko huje. Vlekel je močen jug in je vedno nove, dežja polne oblake dervil sem od morja v naše gore. Vmes se je v prestankih bliskalo in gromelo; v nedeljo večer pa se je nebo kar svetilo v skoraj nepreterganih bliskih, katerih sem 18 do 20 v minuti naštel.

Že v nedeljo proti večeru je Sava tu in tam izstopila in tudi Bistrica, ki izpod Triglava pride, je strahovito naraščala. Najhujše pa je prišlo v ponedeljek zjutraj. O pol osmih se nebo stemni, kakor da bi se hotla noč narediti in začne tako grozno liti in lilo je med bliskanjem in gromenjem dve uri neprenehoma. Vsi studenci in potoki bruhajo ob enem neznane množine vode, tako, da jo struge in grabni več deržati ne morejo. Ne le po ulicah in cestah so celi potoki takli, ampak tudi po njivah in travnikih si je voda struge kopala. Vse vode so iskale naenkrat v dolini biti, kjer ste bile Sava in Bistrica že tako iz bregov stopile. In zdaj je nastopil prizor, ki je naš kraj in našo dolino takorekoč v onem hipu prenasredil in predrugačil. Razdivjane vode niso poznale nobenih mejá več; kjer še nikdar ne pomnijo ljudje, da bi bila voda tekla, so bile zdaj cele reke in med prvimi hišami v Mojstrani so se meter visoki valovi nosili. In vse to je tako nanagloma prišlo, da še ljudje iz hiš niso mogli vteči, dasiravno je bilo po dnovi.

Strahovito in pretresljivo je bilo gledati, kako se ženske po zgornjih hišah in mostovžih letale, roke vile in na pomagaje vpile. Ali kaj, ko jim na prvi hip ni bilo moč pomagati. Le Jeseniška dva žandarja sta se skoz valove, do persi v vodi, do Požganove hiše pririla ki je bila najbolj v nevarnosti. Pozneje so prišli nekateri možaki in princali dolge lestve, po katerih bi bili ženske rešili, ko bi voda ne bila jela upadati.

Nektere hiše pri vodi so po večem izpraznili, drugih pa še mogli niso. Po mnogih hišah je voda stala čevelj ali dva visoko, in hišno orodje je plavalo sem in tje. V neki hiši je voda prišla celo v peč.

(Konec prih.)

Iz Seffje na Bulgarskem. V poslednji vojski med Rusom in Turkom je Rus Bulgare reševal turškega jarma. Premagan je bil Turk po strašno kervavih bitvah, ko je bilo na obeh straneh silno ljudstva pokončanega. Bulgarija pa je bila tako rešena, da so jo na dvoje raztergali, ko je bila poprej skupaj pod turško oblastjo. To je blizo storila Slovanom zavidna politika, s čimur se

je tudi eden angleških velikašev bahal, kakor se je te dni čitalo.

Sej tudi velikanska Rusija zadosti kaže, da ni na skalo zidana, dokler je po veri v razporu z Rimom. V turškem jarmu puščeni del Bulgarije pa s tem ni bil zadovoljen in vrelo je dotlej, da je nedavno izbuhalo in tekla bo na novo kri, ako vlade ne bodo reči vpravale po mirnem poti.

„Katol. List“ ima o tem dopis iz Sofije, ki pripoveduje, kako je po vojaških vajah okrog Sofije, nemudoma prišlo do resnobe. Pretekli teden (piše 21. sept.) je upor izbuhal v vzhodnji Rumeliji v Plovdivu (Filipopol). Vzdignili so se Bulgari zoper turškega poglavarja, zahtevajoči samostojnost. Razdjali so mu palačo, pretergali berzovjav na mnogih krajih proti Drinopolju, razgnali nebulgarske vladne vradnike in marsikteri turčin je moral zapustiti krasno in veliko polje — rodovitni Plovdiv.

Kar se je dolgo časa kuhalo, je zdaj zavrelo! Ta novica se je raznesla kakor blisk po vsi Bulgariji — in ker je bil ves slovanski Balkan sporazumljen, je v enem dnevu dospela pomoč z vseh krajev, iz kneževine Bulgarake, iz Tesalije, Tracije in Macedonije; vse je bilo na nogah ob enem, da otrese turški jarem. Naj večji posada bulgarska v Sofiji se je zagnala kakor strela in ni je bilo mogoče zderžati, hočeš nočeš, častniki s vojaki in sam knez Aleksander I so morali pritisniti. Vsak dan dohajajo novi prostovoljci, se v Sofiji okovarjajo, da krenejo čez mali Balkan v Plovdiv. Ne da se popisati veselje naroda in vojakov, pa njihove serčnosti, pač da, divjosti s kakoršno se zbirajo in odhajajo; Turki v Sofiji so se vsi poskrili in pozaperli v svoje hiše in straha trepečejo, akoravno jim nihče kaj žalega ne stori. Vse je iz sebe, vse na nogah! Grozna pa je prederznost Bulgarov zagnati se na krutni turški fanatizem; ako ne bo pomoči od sunaj — slabo za Bulgare!

Konec tega nemira bode silo važen za katoliško vero. . . . Tako dopisnik P. Maka.

Sovražniki duhovnov navadno umerje brez duhovna.

Več kot 80 let star duhoven na Koroškem je pravil naslednjo dogodbo.

V dolini, po kateri se gre k Velikemu zvoniku (Grossglockner), je nekako pred 50 leti po noči duhoven poklican bil, da naj gre bolnika previdit. Imel je cerkvenik poseben zvonček, po katerem je kaplan precej spoznal, da je obhajilo. Na prvi zvončekov glas, ki ga je duhoven zaslišal, puhne s postelje, odpre okno in zakliče cerkveniku: „Precej pridom“ . . . Vender — preteče precej časa, in gospod kaplana še smeraj ni. Zakaj ne? Cerkvenik, ki je že v cerkvi čakal, tedaj zopet gre pred okno in v novo pozvončka.

Kaplan zakliče nato skoz okno: „Obleke ne morem najti“. — Kaplan je obleko vsak večer deval na določen kraj, da jo je precej imel pri rokah. Vselej je je našel tudi v temi, le to pot ne. Vžigalnic takrat še ni bilo, zato mu ni bilo lahko precej luči narediti. Poslednjič zahteva, naj pride cerkvenik z lučjo, in zdaj najde, kar je poprej zastoj iskal. Zdjaj tedaj le berš napraviti se in v cerkev po sv. Rešnje Telo, potem pa v viharju in črni noči k bolniku. Obema je bila dobro znana pot, po kateri jima je iti, in vendar sta zašla. Še le dolgo tavaje po napačni poti prideta na mesto, stopita notri in najdeta — merliča! Kdo pa je bil umerli? Dan danes bi rekli „liberalec“, to je, človek, ki duhovne pridno psuje. . .

To previdovanje bolnika z vsimi tistimi zadržki je po vsi dolini (Möllthal) napravilo veliko zgledovanja

in povsod so ljudje govorili: „Ker je bil v življenji tako sovražljiv do duhovnov, tudi v smerti ni bil vreden mašnikove pomoči.“ („Corresp.“ na Dunaju, št. 7.)

Odgovori pri petih litanijah Matere Božje.

(Janez Bilc.)

10.

Naša ljuba Gospa presv. Sercá.

O naša ljubljena Gospá
Presvetega Sercá,
Oj prosí za nas Jezusa!

O naša ljubljena Gospá
Presvetega Sercá,
Položi prošnje naše vse,
V premilo Jezusa Sercé!

11.

Vsakemu času primerno.

V dolini solz zdihujemo,
In grehe obžalujemo,
Cuj, Mati serc skesanih jok,
Pri Bogu spomni se otrok.

Pristavek. Morebiti se je pri marsikterih iz mnogih in mnogoterih dosedanjih odpevov premalo oziralo na bistvo odgovora: „Ora pro nobis“. V vsakem odgovoru, da se pri pomenu litanij ostane, mora s kakoršnimi koli besedami izražena biti prošnja: „Za nas Boga prosí!“ Oziroma na to, da se tudi pri pričujočih št. 1. v drugi kitici, zadnji verstici utegnili takele glasiti:

„Pomoč nam z néba rōsi,
Pri Bogu za nas prosí!“

Ravno tako št. 1, zadnji verstici v drugi kitici:

„Pomagaj nam iz greha zmót,
Pri Bogu sprosi pravo pót!“

Za „Sladko imé“ dve zadnji verstici:

Marija, o ime sladkó,
Podpiraj z milo nas prošajo!

Iz Larda.

V Lardu praznik Marijinega vnebovzvetja obhajajo s toliko večimi slovesnostmi, ker ta dan se se tam še godili posebni čudeži milosti. Ta dan ljudje imenitnih stanov zapusté bližnje toplice in hité k turški duplini; iz vseh evropejskih dežel na trame ljudi tje prihaja.

V soboto, 15. vel. travna, to je v praznik Marijinega vnebovzvetja, je bilo ondi viditi tri rumunske perotnike: enega svetnega, enega pasijonista (mniha Kristusovega terpljenja), in enega frančiškana. Ti so imeli nalogo celo Rumunsko kraljestvo izročiti v varstvo presvete in neomadežane Marije Device in izročili so slovesno svoje zastave.

Tudi iz Brazilije (Amerike) so bili prišli božjepotniki, ki so prinesli bogato darilo za duhovno božjo pot in nekako prevozo ali zdaljan venec iz tičjega perja.

Naj naznamim zdaj čudež, ki se je zgodil v praznik Marijinega vnebovzvetja. Gospá Suarez Almejda je 6 lét bila prav nevarno bolna na žolodčnih čutnicah. Njeno življenje je samo na nitki še viselo in vse zdravila, tudi najelavniših zdravnikov, so bile brez uspeha. Brez upanja se je vernila iz Pariza na svoj grad St. Elix (ob gorenji Garoni), je objela svoje šestere otroke, ki jih ji je dal ljubi Bog, in podala se je zdajci v Lard

prosit si zdravja, ki je kazalo, da je zgubljeno za zmeraj.

V predvečer vnebovzeta M. D. je bila omenjena gospá v Lurdu in prav takrat je kar neprevidoma začutila, da ji novo življenje po žilah teče. Bila je osravljenjena.

Do takrat ni mogla nič živega vživati; zdaj pa je to zamogla brez vsake zopernosti. Boleči napadi so bili minuli in moči so se ji vidno povračale. To je bilo nekako vstajenje!

Odveč bi bilo po taki dogodbi popisovati, kako neštivilno obhajil je bilo tisti dan, kako veliko sa. maš se je opravljalo

Ta častitljivi god je tudi dan procesij Naši ljubi Gospej na čast. Odkar se je Lurška božja pot pričela, se Marijini zvesti otroci ta dan zberó pred njenim altarjem. Vodja, general-vikar čast. g. Dimbarre, je devicam čestital z gorkimi besedami, kako je ime njihovega mesta nerazvezljivo sklenjeno z imenom presvete Device, in z vsó živostjo jim je zaterjeval, da naj zveste ostanejo naukom, ktere jim nebeška Devica daje v dan svoje slava.

Ne moremo se zderžati, da bi tukaj tudi ljubljanskim devicam besede ne spregovorili. . . Odkar stoji prelepa štatuva Lurške Marije Device pod Rožnikom, so jo ljubljanske dekleta, djali bi, v oblast vzele. Dan na dan jo z drugim vernim ljudstvom vred obiskujejo, jo pozdravljajo, pred njo molijo, pojó, ji svoje prošnje darujejo in obljube zvestobe ponavljajo pred svojo Kraljico.

Prav lepo je ališati in viditi, da tudi deklice iz fabrik jo posebno pridno obiskujejo, — o naj bi bile vse tako zveste Mariji, kakor so mnoge izmed njih! In tu vam, lepe duše, moramo nekaj priporočiti:

Kadar klečite pred njo, ki je „devic Devica“, o prosite z vsó gorečnostjo svojega serca tudi za tiste, ktere so zasle, ktere ulice, pota in kote našega mesta skrunijo, belo Ljubljano černo delajo, same sebi pa še največi nesrečo nakopujejo, ker one so tiste, kterim bo nebeški Ženin svoj dan rekel: „Le preč spred Mene; jest vas ne poznam!“

Molite, molite za te nesrečne, da jim Lurška Marija postane „pribežališe grešnikov in tolažnica žalostnih!“ Ktera izmed vas zvestih ktero nezvestih pod Rožnik pripelje in zgubljeno ovčico k Mariji zaverne, ji bo una vekomaj hvaležna, da jo je obvarovala večnega pogubljenja. Pa vernimo se v Lurd nazaj.

16. in 17. avgusta so prišli k duplini glavni udje tistih treh naprav, ki so sv. Vincencija Pavljanskega imenovali očeta, še predno so ga sv. Oče papež imenovali patrona vsih déi ljubezni do bližnjega.

Za temi je prišlo 60 sirotnih deklic, imenovanih „od usmiljenja.“ Ti dobri otroci si čez leto vseskozi prizadevajo svojim učenicam s pridnostjo in lepim življenjem veselje delati, da bi si za god svoje prednice zaslužile milost, iti v Lurd na božjo pot.

Veliko narodno popotvanje se je veršilo še le 21. avgusta; pripravljali so se k temu že več dni poprej neki goreči gospodje in gospé, kterih največi sreča je ta, da se stražbi bolnikov posvečujejo. Kdor namreč je bil kdaj v Lurdu ob času narodovnega ali vélikega domačega božjepotvanja, je vidil tako imenovane „hospitalite“, kterih prednik je grof Combettes. To je kongregacija mladih ljudi, ki so se posvetili delom ljubezni do bližnjega in za bolnike, ktere v Lurd dovažajo, prenašajo jih v kopolj lurške vode in k zdravnim studencem itd. Tarbeški škof je previdil, kako tehtno je to opravilo in je ta red cerkveno vstanovil, ter prosil sv. Očeta, da je te dobrotnike človeštva z mnogimi odpustki obdaroval.

V sredo, 19. avgusta, so ti verli strožniki „hospitaliti“ imeli svojo božjo službo v kongregacijski kapeli. Pri tej priliki jih je P. Sempé, superijor misijonarjev neomadežanega spočetja, razveselil s kratkim nagovorom, v kterem je hvalil njihov častitljivi poklic. Rekel je: „Bodite velikoserčni! To je glasilo mučencov, svetnikov, junakov in vsih tistih, kteri so hotli kaj vélikega dopolniti.“

Ko se je bila presveta Marija Devica v duplini prikazala, je rekla: „Jest sem brezmadežna čistost, brezsmerna ljubezen; prosjaki, bolniki, grešniki vsi pridite semkaj!“ Vi ste čutili potrebo, s to svojo družbo v zaplljivo tovarštvo stopiti z Marijo; vi hočete biti vojaki in aposteljni. Bodite pred vsim drugim otroci neomadežane Device s tem, da si prizadevate pred svetom živeti brez madeža in da se bolj in bolj z Jezusom Kristusom zedinjate.“

Potem so novinci pristopili k oltarju, so prejeli sveinjo, na glas rekoči: „O dobra Mati, posvetim se Tebi in tvojemu božjemu Sinu. Sprejmi me v svojo službo, da z gorečo molitvijo, z brezmadežnim življenjem, z vdanostjo v strešbi bolnikov vreden postanem, s Teboj ter z Jezusom delati za duš zveličanje.“

K sklepu za to pot naj pridenem samo nektere izmed premnogih milosti, ki jih naznanja št. 10 lista „Echo der Annalen U. L. Frau von Lourdes“ Zahvale se glasé n. pr.: „Bil sem za smert bolan, živ človek mi ni dajal upanja za moje mlado življenje. Tedaj sem zdihoval k ljubi Materi Božji Lurški za pomoč; zdaj sem zdrav in očitno naznanjam zahvalo. M. N. Krengelbach v gornji Avstriji.“

„Dveleten otrok je s klopi padel na tla in si je roko zlomil. Zdravniška pomoč je bila brez vspeha. Nato je mati otroka pribežala k N. lj. Gospej Lurški, obljubila božjo pot k Lurški kapeli v Wallern-u, in bilo je poplačano njeno zaupanje; otrok je zdrav in zopet rabi svojo roko. A.— iz Virtembergu.“

„Mlad človek je po Naši lj. Gospej Lurški opravljeni 9dnevni in pa z obljubo, da hoče uslišanje razglasiti, dobil dobro službo. Rheyth.“

„Doseženo je neko spreobrnjenje in uslišan sem v neki tehtni zadevi. R. M. St. Altglashütte.“ — Več kot cela stran je podobnih uslišanj v oni sami številki.

Razgled po svetu.

Dunaj. Škofje so 6. t. m. zopet pričeli posvetovanje zaradi duhovske plače, kar ima terpeti nektere dni. Delegacije se pričó 22. t. m. O srédi meseca novembra nameravajo sklicati deželne zборе.

Na Franceskem so se naveličali lažnjivih liberaluhov, ki si po krivici prilastujejo ime prostoljubov, so pa ostudni trinogi in sovražniki vere, ktera je največi dobrota vse dežele. To narod kaže zdaj pri volitvah, ker volijo zopet po večini konservativce. V 584 okrajih so dozdej izvolili 176 konservativcev, republikancev pa le 131; 18. t. m. bo 224 ožjih volitev pokazalo, če bodo konservativci zmagali že zdaj, ali še ne.

Avinjen. (Prostozidarstva priznanja.) Odkar je sv. Oče s tolikšno modrostjo in razsvetljenjem v svojih okrožnih spisih do vesoljnega katoliškega sveta odkril namene in načerte prostozidarjev, se je že veliko prizadevalo, katoličane preslepiti, da prostozidarji niso tako nevarni, da so popolnoma nedolžni ljudje, ki imajo celo veliko dobrega na sebi. — Se vé, skušnja uči, da se še

celo najalabeje na svetu komaj drugače, kakor pod svitom dobrega nastopiti upa, in ni se nam treba tedaj čuditi, da ti skrivni zavezniki svojo peklenko hudobijo pod plaščem kreposti skrivati hočejo. Mi hočemo pa, da kak prostozidar sam odgovori na terditev svoje nedolžnosti in verlosti. V Avinjonu spregovoril je namreč kratko eden prostozidar na neki slavnosti med drugim tudi to-le: Noben drugi, kakor prostozidarji bili so, ki so veliko francosko revolucijo povzročili in njene može visoko cenili. Ako se ta zidar danes s tem ponaša, da je ona revolucija, tisti strašanski prizor v svetovni zgodovini, bila sad prostozidarstva, kaj hočemo potem v prihodnosti boljšega pričakovati? Ravno ta je tudi priznal, da so prostozidarji poprej z bodalcem in mečem obdelovali odpadle „brate“. Zaupno izrekel je potem, da bode prostozidarstvo zmagalo v bližnji prihodnosti. Bralci vedo, kaj to pomeni. Njih edini nasprotnik je katoliška Cerkev, in to hočejo uničiti! Tedaj povsod „kulturna borba“: kulturna borba v Italiji, kulturna borba v Franciji, kulturna borba na Nemškem, kulturna borba na Ruskem, boj mnogih na Avstrijskem, v Španiji in na Portugalskem, v Belgiji; malokje ima mir naša sv. Cerkev. Sv. Oče je pač resnično rekel: Očitno in prosto se dela na razdjanje sv. Cerkve.

iz Kaire. (Misijonske zadeve.) Šestnajstega kimovca (sept.) je dospel v Kairo Anastazij Micaliciano (Mihalič), ki je 25. mal. serpana (jul.) odrinil od Hartuma, ali prav za prav, z Omdurmama do Abu-Doma. Hodil je ob desnem bregu in zadel v Abusatmeh-u na ondotne vstaše, ki so ga vjeli in hotli po vsaki ceni nazaj poslati; po priljudnosti dveh arabcev iz karavanepa so ga izpustili. O misijonskih jetnikih je povedal, kar je že znano; sestram redovnicam se godí še dosti dobro, zderžujejo se z ročnim delom. On zaterjuje in se rotí, da greki varujejo in branijo redovnice kakor svoje lastne sestre, in ko jih spoštujejo, se tudi nadjajo, da jih bode pozneje misijon podpiral. Micaliciano pravi, da izmed Hartumcev se jih je komaj kakih 1500 rešilo; vsi drugi so bili poklani (?). Begún meni, da oziroma na Sudan, bilo bi zdaj prav lahko zopet pridobiti ga, ker v Hartumu ali Omdurmamu ni čez 800—1000 rovarjev, ki so pa boja naveličani, kakor vsi drugi Sudanci. Po Mahdijevi smerti ni več reda in ne edinosti. Med Šakijci so prekucuhi naredili strašno klanje — iz sovraštva do tega rodú. V Hartumu so boje razdjali vladno palačo in namestnikovo poslopje, da bodo iz podertin naredili nadgrobnik Mahdiju v Omdurmamu; misijonsko poslopje in naprave so pa pri miru pustili.

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Na milostljive priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Serca, sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Hermagora in Fortunata, naših angeljev varhov in vsih naših patronov Bog dobrotno odverni od naše dežele poboje, umore in samomore, odpad in brezverstvo, prešestvanje in vse nečistosti, sovraštva, preklinjevanja in vse pošastne pregrehe in velike nesreče. — Zgubljen deček, da bi se našel. — Od mertuda zadeta za pomoč, vsaj toliko, da bi bila prevedena. — Nekdo v dober namen. — Bolan študent. — Neke hišne napačne zadeve, da bi se poravnale. — Vojak za pomoč v neki dušni potrebi. — Hudo bolna za zdravje, če je Božja volja, in za pomoč. — Mladeneč, ki se je star-

šem zgubil in ne vedó kam, da bi ga starši zopet našli, ali saj zvedili o njem. *)

Zahvale.

Če je mogoče s temi versticami češčenje in zaupljive prošnje do naše ljube Gospé pomnožiti in buditi, naj se zgodi! Zahvaluje se očitno človek, ki gotovo ni praznoveren, ki vé, kaj se zamore zgoditi po naravnih zakonih, kaj ne — in ki ima prepričanje, da priprošnja naše ljube Gospé gotovo mnogo mnogo pripomore vsakemu, ki se z zaupanjem oberne k njej, kot je tudi pisalcu teh verstic izprosila milost, ktera ima mnogo pomena za duševno in telesno življenje. —

Bodi češčena vekomaj!

J. M.

Zahvala Naši ljubi Gospej presv. Serca, da pri strašni povodnji v Mojstrani nihče ni ob življenje prišel, za kar sem najpred prosil in tudi uslišan bil.

A. Azman

Tisočkrat hvaljena bodi naša ljuba Gospa Marija Dobrovska, ki mi je zdravje sprosila na očesu, ko sem z Marijnim studentem iz Dobrove močila po očesu in pa k nji v čast molila.

H. V.

Uslišana sim bila v neki telesni zadevi na prošnjo svetega Antona, ki mu bodi češčenje in zahvala!

Hvala ti bodi, sv. Anton,

Koder doni keršanski nam zvon!

V Repnjah.

Bila sem 14 tednov hudo bolna, trikrat se mi je bolezen povernila; pričela pa sem 9dnevno k M. D. in ozdravela sem popolnoma. Hvala bodi usmiljeni ljubi Gospej presv. Serca.

Z Gorenjskega.

M. S.

Zahvala N. lj. Gospej in sv. Deodatu, za zdravje ki sem ga dosegel na njuno priprošujo.

J. Z.

Prošnja in zahvala.

Preserčna zahvala naši lj. Gosp. presv. S. za vse dobrote, ktere je skazala meni in meni izročeni mladini v lanskem šolskem letu. Sprosila nam je ljubo zdravje in dober vâpeh pri učenju. Prosimo jo pa tudi, da bi nas zopet to leto dobrotljivo sprejela v svoje materno varstvo, ter nas obvarovala hudega na duši in na telesu.

A. B.

Koledar za prihodnji teden:

12. vinotoka. S. Maksimilijan. — 13. S. Edvard. 14. S. Kalist. — 15. S. Terezija. — 16. S. Gal. — 17. S. Hedvika. — 18. Ena in dvajsta nedelja po Binkoštih. Posvečevanje vsih cerkvá. S. Lukež Ev.

Iz rimskega zapisnika mučenikov.

16. prosindec.

Sv. Bernard in sv. Peter, mašnika, sv. Adjut in sv. Akurzij, fratra iz reda sv. Frančiška. Leta 1219 jih je le-ta poslal v Afriko oznanovat sv. evangelij, toda neverniki so jih kmalo vjeli in po strašnem mučenju slednjič umorili. Ti so prvi mučeniki iz reda sv. Frančiška.

Sv. Turzej, spoznovavec in opat, rojen Irec, kraljevega rodu. Imel je v zamaknjenju večkrat nebeške prikazni in je bil tudi čudodelnik. Umerl je leta 650.

*) Doma je bil na Ješici h. št. 11, star 17 let, ime mu je Jak. Strah in zgubil se je letos sv. Jakopa dan. Ako kdo své zanj, je prošén, da bi naznanil v tolažbo žalostnih staršev in vse družine.

Sv. Honorat, spoznovavec in škof arelatski na Francoškem, sin imenitnih a poganških rimskih starišev. Prestopil je k sv. kerščanski veri in je postal mašnik zoper voljo svojega očeta, kateri bi mu bil rad visoko posvetno službo preskerbel. Živel je po svojem spreobrnjenju najpred puščavnik v gorah, potem je šel na nek otok, kjer je samostan zidal in 426 je postal škof arelatski.

Sv. Liberata, devica, je bila sestra sv. Epifanija, škofa pavijskega. Živela je v svoji hiši, odločena od sveta, kakor v kakem samostanu, se je zelo postila in in veliko molila. Umerila je blezo leta 500.

Sv. Marcel, papež in mučenik, je samo dve leti vladal Kristusovo cerkev, ker kmalo so ga začeli preganjati zavoljo njegove stanovitnosti v veri. Tudi g. Maksencij se je celo prederznil, njega, namestnika Kristusovega na zemlji, obsoditi k sramotivnim delom konjskega hlapca. Častitljivi mož ni dolgo prenašal takih nadlog; umerl je kmalo v veliki revščini.

Sv. Priscila, rimska gospá, mati sv. Pudent-a, v čigar hiši je boje sv. Peter stanoval nekoliko časa, ko je oznanoval sv. vero v Rimu. Ta svetnica je na lastne stroške dala napraviti posebno pokopališče za mučenike.

Sv. Tician, škof in spoznovavec na Benečanskem, je živel v 6. stoletji.

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. V god Nj. Veličanstva cesarja Frančiška Jožefa so imeli premilgosp. knezoškof veliko pontifikalno sv. mašo v stolni cerkvi za deželne in šolske načelstva. V uršulinski cerkvi je imelo pa vojaštvo sveto mašo. — Po hudi uri 29. avg. poškodovanim ljubljanske okolice, pa postonjskega, logaškega in litijskega okraja so presvitli cesar iz svojega lastnega premoženja podelili 4000 gld. Bog živi in ohrani Nj. Veličanstvo! — V derž. zboru je poslanec Pfeiffer 4. t. m. zročil prošnjo za po toči poškodovane Novomeškega, Kostanjevskega in Kerškega okraja.

Premil. gosp. knez in škof dr. Jak. Misija so se v ponedeljek dopoldne odpeljali na Dunaj.

Dijaška kuhinja ima čez 3.200 nabrušenih zdravih zob in boji se „minister“, da bojo imeli premalo dela, dasiravno smo kakih 64 zob oddali v Alojzijevišča. Pročimo torej, da bi blage roke kaj skrbele za delo dijaški tovarni. O drugi priliki kaj več.

Zgubljen mladeneč. France Robida, 10 let star, se je 26. avg. zgubil, da mati nič ne vé, kam je prišel. Mati Uršula Robida, vdova, stanuje v Gradišu št. 12. Če kdo vé zanj, je prošn, naj žalostni materi na znanje dá.

Gosp. Iga. Hladnik, organist v Stari Loki, je zložil novo mašo za mertve — Missa pro defunctis — in sicer za čveteroglasni mešan zbor, ali pa za en glas s spremljanjem orgelj, ki bodi priporočena cerkvenim pevstvom. Cena 50 slđ., po pošti 52 slđ.

Kam zahajajo? V nedolgem času se je 6. t. m. zgubil še tretji deček Ljud. M., ki je po šoli menda zavil proti „Jelenemu hribu“ in ga ni več nazaj!

Grezne pevednji so bile ob koncu prejšnjega mesca na Gorenjskem, kakoršnih ni bilo od l. 1851 ondi gori. Tergala je povodenj že mostove, žage, zalivala hiše itd. Škode je na tisuče in tisuče, ker nevihta z nalivi je vse poplavalila in seboj vlekla. Že se slišijo glasovi in prošnje

za pomoč poškodovanim. Bog se jih usmili in dobri ljudje!

Ravno smo zvedili, da pet fará je posebno poškodovanih; med temi ima gosp. Azmanova duhovnika na Dolgem za kacic 10.000 škode. Ubožni so posebno potrebni nagle pomoči, ker se zima bliža in vradne pomoči se navadno delé bolj pozno. V vsem skupaj utegne biti škode do 80.000 gld.

O tergatvi vinogradnikom pravi g. Žepič v „Soči“ med drugim: Glavna skerb vsakega vinogradnika mora biti, da vsaj to, kar je še ostalo, skerbno pobere, da potem zdravo in dobro vino iz mošta napravi. — Ako je treba kje prave čistobe in snage, treba je gotovo pri tergatvi in potem pri vinski posodi.

Pri tergatvi naj gleda vsak posestnik posebno na to, da ima vsak delavec dve posodi pri sebi in sicer zato, da spravlja v jedno posodo popolnoma zdravo in zrelo grozdje, v drugo pa bolj gnilo in nezrelo, in da konečno vsako posebej spreša in vsako posebe v posode spravi. Boljše vino naj potem shrani za prodajo, a slabše za domačo rabo; naredi naj tudi iz njega tropinovec, ako ni za rabo. Kdor pa bere ali terga zrelo in nezrelo, dobro in gnjilo grozdje skupaj in potem skupno zmečka ali spreša, naj bo prepričan, da ne dobi nikdar poštene kapljice, ampak zderzgalnico ali panč. Tako vino bude imelo vedno duh in ukus po guilobi, in tega ne more nobeno sredstvo iz vina odpraviti, in tako vino se vedno težko v denar spravi, in ako se že prodá, dobi komaj polovico one cene, ktero ima navadno vino.

Nadalje nahajamo pri mnogih naših posestnikih še drug glavni pogrešek, da namreč vinske posode ne čistijo, in prav zavoljo tega nastanejo razne vinske bolezni, kakor n. pr.: plesnivo vino, da ima vino okus in duh po plesnivem sodu itd.

Ob kratkem, vsak vinogradnik naj skerbi, da se tergatev pazljivo in oprezno verši, in da potem sprešano tekočino t. j. mošt, spravi v popolnoma čisto in snažno posodo; konečno se sam prepriča, da se vino popolnoma dobro razvije in da ga tudi lahko prodá.

Dunaj. Delegacije, ali skupne deržavne obravnave med Cis- in Translajtanijo, se prično 22. vinot.

Kelera na Laškem vedno huje gospoduje, posebno pa v Palermi in okrog na Siciljskem, koder jih je n. pr. 1. t. m. zbolelo za to boleznijo 207, umerilo pa 78.

Debrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: $\frac{1}{2}$ XL. 1 gld. za štud. kuh. (in 1 gld. za misijone). — Iz Brezovice 2 gld. — Čast. gosp. Fr. Dražgošan „v obrambo proti bankaroti pri financministru“ 5 gld. — Prečast. g. mestni župnik Jan. Rozman 5 gld. — Č. g. župnik A. Hočvar 2 gld. Čast. gosp. župn. Mart. Narobe 5 gld. — Čast. g. J. S. 3 gld. — Bl. g. šolski nadzornik A. Žumar 3 gld.

Za sv. Detinstvo: Iz Brezovice 3 gl. — J. B. 40 kr. Za kapelo sv. Cirila in Metoda v novi cerkvi Javna. prosvetega Serca v Ljubljani: Čast. g. J. Strupi 3 gld.

Za kapelo v Marjaniškcu: Č. g. J. Strupi 3 gld. Za usmiljene sestre v Solunu: Čast. gosp. župnik M. Narobe 2 gld.

Za cerkev Jezusovega press. Serca: Č. g. Fr. Hönigman iz Černverha pri Idr. 27 gld. 30 kr.

Za Sveto deželo: Č. g. žup. Narobe 2 gld. Za misijon v Adrijanopolu: Č. g. župn. M. Narobe 2 gld.